

Waldorfpedagoogikast

Meie lasteaias kasutatakse laste õpetamisel waldorfpedagoogikat.

Waldorfpedagoogika aluseks on Rudolf Steineri poolt välja arendatud antroposoofiline inimkäsitlus. See haarab endasse nii keha, hinge, kui vaimu arengu. Waldorfpedagoogika tugineb terviklikul (holistilisel) kujutlusel inimesest, käsitleb indiviidi arengut ajalises perspektiivis.

Lapse areng on jagatud kolme seitsme aastasse kasvufaasi. Esimesed seitse eluaastat on füüsilise kasvamise aeg, toimub TAHE areng.

„Tahe on teadlik eneseregulatsioon, mille aluseks on teadlikult suunatud psüühiline aktiivsus. Tahe kujuneb sotsiaalses õppimise protsessis, mitte kunagi „lihtsalt iseenesest“.

Eeskujudel ja mudelitel on tahte kujunemisel äärmiselt kaalukas roll. Väikelapse tahteline tegevus algab iseenda liigutuste valitsemisest. Tahe areneb oluliselt rollimängus, üldse igasuguses ühismängus. Laps suudab mängus ilmutada püsivust, visadust, sihikindlust, vastupidavust ja teisi tahteomadusi suuremal määral kui mingis muus tegevuses.

Waldorfpedagoogika näeb igat last, kui kordumatut individuaalsust. Temas on varjul veel nähtamatud võimed ja anded. Kasvatuse eesmärgiks on avastada need – nähtavaks teha. Õpetaja põhiülesanne on toetada last, teada mida laps vajab ning kuidas ta areneb. Kohtudes lapsega, hoiab õpetaja oma hinges küsimusi: Kes sa tegelikult oled? Mida sa vajad, et saaksid hästi kasvada? Mida mina saan sinu heaks teha?

Eelkoolieas toimub õppimine läbi:

- **Vaba mängu** - Lapses on uskumatu tahteimpulss, tema areng toimub vaba tahte alusel (roomamine, käima õppimine). Ta sees on tungiv vajadus maailma uurida ja sellest aru saada. Varajases lapseas toimub see peamiselt ümbrust uurides ja vabas mängus. Mängimine on lapse põhivajadus ning laps mängib alati ja igal pool, kui ta saab selleks võimaluse. Lastele on vaja luua soodne kasvukeskkond, kus nad saaksid tegutseda iseseisvalt mängides - vaba ruumi, impulsse ja kindlust, et vabalt mängida.
- **Huvis ümbruses toimuvate tegevuste vastu** - Lapses on tahe osaleda kõigis teda ümbritsevates tegevustes. Ta tahab kõiges, mida ta näeb, kaasa lüüa ja kõike matkida. Laps vajab enda ümber kõndivaid, kõnelevaid ja loogiliselt tegutsevaid inimesi. Ta orienteerub nende järgi, tahab nendega sarnaneda. Seetõttu ta matkib neid ja õpib selle isetegemise kaudu.
- **Kunstiliste tegevuste kaudu** - Lapsed loovad koguaeg, mängides mulla või liivaga, tantsides, lauldes, joonistades. Nad asetavad endast midagi väljapoole, teevad ennast seeläbi teistele nähtavaks. Selleks pakutakse lasteaias erinevaid väljundeid:
  - *Muusika mitmesugustes vormides* – lauldakse hommikuringis, tegevusi saadab laul, mängitakse laulu- ja ringmänge. Laule ja salme korraldatakse iga päev mitme nädala vältel, see toetab mälu arengut. Üksteise kuulamise ja üheskoos laulmisega tekib kollektiiv, millesse igaüks võib vastavalt võimalusele panustada.

- *Keelekujundus* – keelel on kujundav jõud ja lastega rääkides, salme ja luuletusi lugedes teadvustab õpetaja endale, et tema keelelisel eeskujul on mõju laste arengule ja ta püüdleb hea väljendusoskuse poole. Muinasjuttude kujundirikas keel äratab lastes ellu sisemise pildimaailma, mis neid sisemiselt rikastab ja tugevdab. Lugusid korratakse mitu päeva järjest, et sisusse sisseelamine oleks täielik.
  - *Vahakriidid ja akvarellvärvidega maalimine* – suuremal osal lastest on rõõm värvidega tutvumisest, nende muutmisest ja segamisest. Nad armastavad värve ja värvid mõjutavad nende emotsioone: ühte värvi peavad nad kosutavaks, teise tõrjuvad kõrvale. Lastel on ka oma lemmikvärv. Sageli eelistatakse isegi toite vastavalt nende värvile või keeldutakse nendest. Akvarellvärvidega maalides saavad lapsed vahetult tunnetada värvide olemust ja punase, sinise või kollase erinevaid omadusi.
  - *Meisterdamine ja voolimine* – lapsed kogevad oma käte kujundavat jõudu. Nendes tegevustes puutuvad nad kokku ja tunnetavad paljusid erinevaid looduslikke materjale ja nende omadusi.
- **Oluline on last ümbritsev kasvukeskkond.** Pedagoogide ülesandeks on kujundada ruumid laste jaoks niisuguseks, et neist õhkuks kaitstust ja rahu, pakkudes impulsse ja avatust laste tegutsemise vajadusele. Mängumaterjalid on looduslikud, arendades laste fantaasiat. Kusjuures laste jaoks on tähtis, et igal asjal on oma kindel koht. Lapse ümbruses valitsev kord annab talle kindlust, tugevdab mälu ja ruumis orienteerumise võimet.
  - Lastele mõjub hästi ja tervistavalt, kui päev on **rütmiliselt** hästi liigendatult ja sellel on kindel korduv järjestus. Väikesed lapsed tunnevad rõõmu, kui tuttavad sündmused korduvad. Aja rütmiline jaotus toetab hingelist tasakaalu ja mõjub ka tervisele (näit unele). Töö rütmidega aitab lapsel kohaneda muutustega tema ümber, leida enda koht maailmas ning aru saada minevikust, olevikust ja tulevikust. See loob tõelise mõistmise sellest, mis on olnud ja mis tuleb. Tegevusi korrates areneb lapse mälu: päeva-, nädala- ja aastasündmused lasteaias (näit peod ja tähtpäevad) jäävad meelde ja oodatud innukalt teist korda. Kordus toetab häid harjumusi. Waldorlasteaias on rõhuasetus regulaarsetel päeva-, nädala-, kuu- ja aastategevustel, luues nii rütmi ja rutiini. Jutud, laulud, värsid ja käelised tegevused on seotud aastaegadeaga.
  - **Täiskasvanute** igapäevaseid toimetusi jälgides ja nendes kaasa lüües, tekib lastes arusaam läbimõeldud protsessidest ja seostest. Nad kogevad asju ja osalevad protsessides, millel on loogiline seos ja mis teenivad eesmärki (keetmine, küpsetamine, aias maa harimine, külvamine või istutamine, kastmine). Nad kogevad ümbritsevat maailma niimoodi arusaadavana ja läbimõeldud süsteemis. Seepärast viiakse lasteaias läbi võimalikult palju praktilisi tegevusi (majapidamistööd, käsitöö, meisterdamine), mis selles suures perekonnas ühise eluga kaasnevad. Lapsed õpivad mõtestatud elulähedaste protsesside najal, olles ise osalised. Sellega pannakse koolieelses eas alus hilisemale eluvõimele: laps taipab kuidas elu ja maailm toimivad ning suudab vastavalt oma võimalustele ise läbimõeldult tegutseda.